

Trasa
rowerowo-piesza wokół jeziora
Śniardwy

Warszawa 2012

Copyright: Advanced Technology Solutions sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

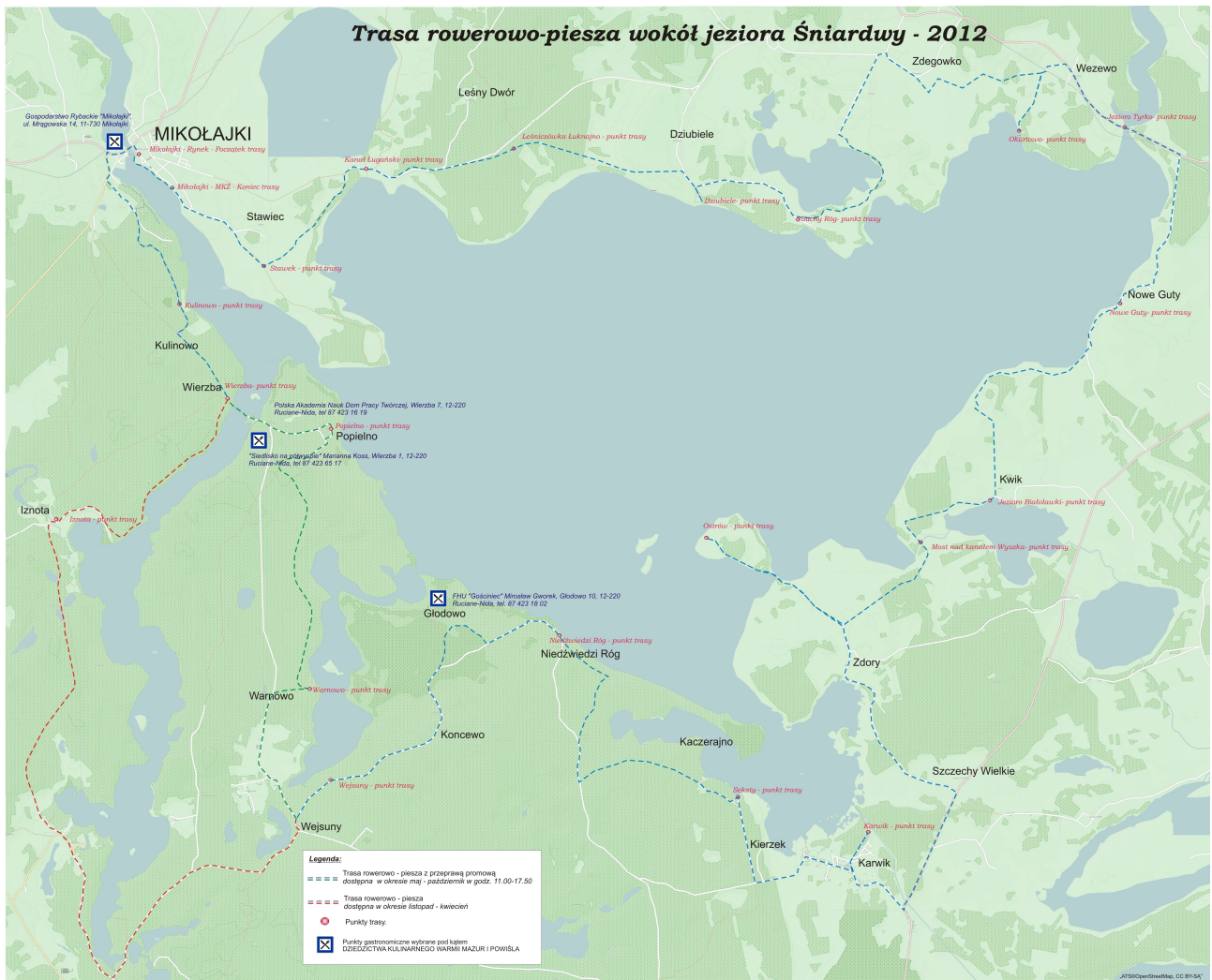
Ogólna charakterystyka trasy

Opracowana przez nas trasa rowerowo- piesza wokół jeziora Śniardwy jest jedną z ciekawszych atrakcji Mazur, zarówno pod względem przyrodniczym, jak i historycznym. Trasa biegnie dokoła jeziora Śniardwy, zwanego Mazurskim Morzem. Długość trasy wynosi około 100 km więc, choć możliwe jest, pokonanie jej w ciągu jednego dnia, to jednak zalecamy podzielenie jej na etapy i pokonanie w ciągu kilku dni. Dzielać trasę na etapy, będziecie Państwo w stanie dostrzec wszystkie jej walory estetyczne oraz poznać wszystkie ciekawe miejsca, przez które trasa prowadzi. Zorganizowana w ten sposób wycieczka będzie też dużo przyjemniejsza.

Wycieczka według wskazówek naszej mapy jest bardzo atrakcyjna, pokazuje ogrom jeziora Śniardwy, rezerwat konika polskiego w Popielnie, jezioro Łuknajno oraz lasy Puszczy Piskiej.

Dodatkową atrakcją trasy jest przeprawa promowa w miejscowości Wierzba, przez jezioro Bełdany, jednak z uwagi na sezonowość tej atrakcji proponujemy Państwu dwie alternatywne trasy.

Trasa rowerowo – piesza - MAPA

Trasa nr I w całości dostępna jest jedynie w okresie od maja do października, kiedy w miejscowości Wierzba kursuje prom. Przed wyborem tej trasy, prosimy o zapoznanie się z poniższymi informacjami dotyczącymi funkcjonowania przeprawy promowej.
Informacje promowe. Prom w Wierzbie.

CENNIK OPŁAT ZA PRZEWÓZ PROMEM

1. Osoby piesze i pasażerowie pojazdów z wyjątkiem kierowców	3,00 zł
2. Bagaż ręczny powyżej 20 kg	5,00 zł
3. Zwierzęta duże (duże psy i inne)	3,00 zł
4. Pojazdy trójkołowe i do 550 kg oraz jednośladowe	8,00 zł
5. Pojazdy do 3,5 t dmc Samochody osobowe, dostawcze i mikrobusy	10,00 zł
6. Autobusy dwuosiowe do 15 t dmc Ciągniki rolnicze bez przyczep Ciągniki samochodowe bez naczep Pojazdy zaprzęgowe	12,00 zł
7. Pojazdy ciężarowe powyżej 3,5 t dmc Autobusy wieloosiowe Ciągniki rolnicze z przyczepami Pojazdy wieloosiowe do 5 osi do 15 t dmc Pojazdy jalne	15,00 zł
8. Pojazdy Sił Zbrojnych RP, Pojazdy Pogotowia Ratunkowego Pojazdy Straży Pożarnej, Pojazdy Policji	0,00 zł

OPŁATY MIESIĘCZNE-ABONAMENT ZA PRZEWÓZ PROMEM OSÓB I POJAZDÓW MIESZKANCÓW WSI WIERZBA I POPIELNO

1. Osoby piesze	20 zł/m-c/ osobę
2. Rowery, motorowery i motocykle	40 zł/m-c/pojazd
3. Samochody osobowe	95 zł/m-c/pojazd
4. Ciągniki rolnicze z przyczepami	100zł/m-c/pojazd

Prom czynny w godz. 11⁰⁰ – 17⁵⁰

UWAGA!
Przy wietrze powyżej 4°B prom nie kursuje

Trasa nr II teoretycznie dostępna jest przez cały rok, jednak pokonanie jej pieszo, czy też rowerem w okresie zimowym będzie bardzo utrudnione, ponieważ trasa w wielu miejscach biegnie leśnymi lub polnymi drogami, z dala od cywilizacji.

Przebieg trasy nr I:

Start: Mikołajki- rynek, Kulinowo, Popielno, Warnowo, Wejsuny, Niedźwiedzi Róg, Seksty, Karwik, Szeroki Ostrów, Most nad kanałem Wyszka, Jezioro Białoławki, Nowe Guty, Jezioro Tyrkło, Okartowo, Suchy Róg, Dziubiele, Leśniczówka Łuknajno, Kanał Ługański, Stawek – Dybowo,

Koniec: Mikołajki – Mazurski Klub Żeglarski

Przebieg trasy nr II:

Start: Mikołajki- rynek, Kulinowo, Iznota, Wejsuny, Niedźwiedzi Róg, Seksty, Karwik, Szeroki Ostrów, Most nad kanałem Wyszka, Jezioro Białoławki, Nowe Guty, Jezioro Tyrkło, Okartowo, Suchy Róg, Dziubiele, Leśniczówka Łuknajno, Kanał Ługański, Stawek – Dybowo,

Koniec: Mikołajki – Mazurski Klub Żeglarski

Na zaproponowanej przez nas trasie znajduje się wiele ciekawych miejsc, wartych obejrzenia, z których szczegółowo opisaliśmy dla Państwa 21 punktów.

Dodatkowo wybraliśmy dla Państwa 4 punkty gastronomiczne znajdujące się na naszej trasie, które otrzymały tytuł: Dziedzictwa Kulinarne Warmii, Mazur i Powiśla. W tych miejscach możecie Państwo skosztować wszystkich specjałów kuchni mazurskiej, wykonanych tradycyjnymi metodami.

Punkty trasy:

1. Mikołajki.

Mikołajki, miasto położone na przesmyku między jeziorami Mikołajskim i Tałty w Krainie Wielkich Jezior Mazurskich. Z roku 1444 pochodzi pierwsza wzmianka o założeniu wsi i nadaniu ziemi Wawrzyńcowi Prusowi. Prawa miejskie otrzymały Mikołajki w 1726 roku. Ludność zajmowała się rybactwem i eksploatacją okolicznych puszczy.

Centrum miasta stanowi mały rynek, z fontanną "Króla Sielaw", znanego z uroczej legendy rybaków Śniardw. Rynek jest miejscem spotkań, imprez z okazji regat, szant, oraz dni Mikołajek.

- Zabytki: klasycystyczny zbór protestancki z 1726 roku, w rynku zabytkowe domy z XIX w., kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej adaptowany do kultu religijnego z neogotyckiego Domu Ludowego z początku XX w. z dobudowaną przed kilkunastu laty wieżą, Muzeum Reformacji z licznymi starodrukami.
- Inne atrakcje: Stacja Hydrologiczno- Meteorologiczna IMGW,

platforma widokowa na wieży nowego kościoła p.w. Św. Mikołaja-patrona Mikołajek.

- Mikołajki posiadają bogatą infrastrukturę turystyczno-wypoczynkową, mariny, przystanie, wypożyczalnie sprzętu pływającego.

2. Kulinowo.

Kulinowo było niegdyś wsią wypoczynkowa w puszczy, w niedalekim sąsiedztwie jeziora, dziś jest osadą robotników leśnych przy drodze do leśniczówki Śniardwy. Warta obejrzenia jest okazała lipa- pomnik przyrody. Rozłożyste, stare lipy otaczają też typowy rodzinny mazurski cmentarzyk z pozostałościami kamiennego ogrodzenia.

3. Iznota.

Wieś położona nad „Czarną Rzeką”, czyli Krutynią. Dawniej ten odcinek Krutyni nazywano Iznotą. Została założona w 1602 roku przez nadleśniczego Fuksa, który otrzymał od księcia Jerzego Fryderyka ziemię wolną od czynszu.

Iznota nie leży bezpośrednio nad Śniardwami, a nad zatoką jeziora Bełdany. Unikalny urok nadaje jej galeriowe ujście rzeki Krutyni i możliwość wędrowki w czasie, dzięki „Galindii”-ośrodkowi kultywującemu kulturę dawnych plemion pruskich.

4. Popielno.

To zaciszna przystań jachtowa- osłonięta od wiatru z kierunków zachodnich- a jednocześnie siedziba Stacji Badawczej Rolnictwa Ekologicznego i Hodowli Zachowawczej PAN.

Popielno słynie z hodowli koników polskich- tarpanów, a także bobrów i jeleniowatych. Warte obejrzenia jest Muzeum Przyrodnicze oraz park z rzadkimi gatunkami drzew i krzewów, pozostałość po arboretum stacji badawczej Uniwersytetu w Królewcu.

5. Warnowo.

Osada leśna nad sandaczowym jeziorem Warnołty, łączącym się przez zarastający przesmyk ze Śniardwami. Warnołty objęte są strefą ciszy. Wokół jeziora znajduje się rezerwat florystyczny i faunistyczny. W XVI i XVIII wieku Warnowo stanowiło azyl dla okolicznej ludności w czasie groźnych epidemii.

Podczas drugiej wojny światowej w okolicy Warnowa był obóz dla jeńców wojennych zatrudnionych w pracach leśnych.

6. Wejsuny.

Warta zwiedzenia jest Mazurska Izba Regionalna, z wnętrzem wyposażonym w oryginalne rustykalne meble. Nad wsią góruje stylowy kościół ewangelicki z czerwonej cegły. Znajdują się też tu resztki osady staropruskiej i cmentarzyska z nagrobkami z głazów narzutowych,. Jeden z nich- granitowy kamień z wizerunkiem tzw. Baby Kamiennej- znajduje się w Muzeum Ziemi Piskiej. Z Wejsun rozciąga się wspaniały widok na Jezioro Warnołty.

7. Niedźwiedzi Róg.

Z wysokiego brzegu dawnej bindugi rozciąga się przepiękny widok na Wyspę Pajęczą i wyspę Czarci Ostrów- wyspę na Śniardwach z nikłymi pozostałościami XVII- wiecznej strażnicy tzw. Fortu Ełckiego, wybudowanego w latach 1784-96 wg planów strategicznych Fryderyka II, króla Prus. Fort posiadał osłonięty falochronem z głazów port. Stacjonowała tam stała załoga strzegąca magazynów amunicji. W okresie wojen napoleońskich , Rosjanie w pogoni za cofającą się armią napoleońską opanowali fort, szturmując go z zamarzniętego jeziora Śniardwy.

Obydwie wyspy w czasach pogańskich były miejscem kultowym Prusów.

Na bindudze Lipnik znajduje się pole namiotowe, okolone okazałym drzewostanem lipowo-dębowym. Z bindugi Wysokiej rozciąga się widok na kilkadziesiąt kilometrów kwadratowych wodnego bezmiaru- "Mazurskiego Morza".

8. Seksty.

Seksty to zatoka Śniardw zamknięta podwodnymi, kamiennymi rafami z wąskim przejściem. W głębi zatoki leży wieś Zdory założona w 1508 roku, przez braci Jana i Marka Stawiskich, która nazywała się początkowo Wielkusy.

Podczas II wojny światowej znajdował się tu obóz pracy przymusowej, w którym więźniowie produkowali tłuczęń granitowy, z wydobywanych z podwodnych raf, głazów narzutowych.

Punkt widokowy nad Sekstami znajduje się 8 m nad poziomem jeziora. Obok położone jest pole namiotowe na bindudze Młyńskiej. Bindugi Osawa i Gogolnik nad Kaczerajnem- zatoczką Sekst, upodobali sobie naturyści. Fenomenem florystycznym w zatoce Seksty jest unikalny las bukowy, jedyny na Mazurach.

9. Karwik.

W Karwiku znajduje się śluza na kanale Jeglińskim, budowana w latach 1845-1949, która stanowi połączenie wodne Śniardw z systemem Pisy, przy różnicy poziomu wody około 1 m. Z tego miejsca możliwe jest kontynuowanie spływu Pisy i Narwią do Wisły. Wg projektu hydrologicznego z ubiegłego wieku śluza w Karwiku miała regulować grawitacyjne ujęcie wody pitnej dla aglomeracji warszawskiej.

10. Szeroki Ostrów

To największa wyspa na Śniardwach, połączona z lądem groblą, usypaną przez więźniów podczas II wojny światowej. Podpłynięcia do Szerokiego Ostrowia bronią w wielu miejscach podwodne rafy kamienne moreny dennej, wytopiskowego, polodowcowego jeziora, jakim są Śniardwy.

Obecnie wyspa nie jest zamieszkała, dzikie drzewa owocowe i ślady po zabudowaniach jest przypominają "tropy Smetka".

11. Most nad kanałem Wyszka.

Łączy jezioro Śniardwy z jeziorem Białołąwki. Znajduje się tutaj jaz na kanale (czyli budowla hydrotechniczna piętrząca wodę) oraz posterunek wodny w Kwiku.

Jest to południowo-wschodnie wybrzeże Śniardw, zgodnie z przeważającym kierunkiem wiatru. Poddane niszczącej działalności fal. Imponuje wysokim i urwistym klifem podobnym do morskiego. W tym miejscu znajduje się miejsce naturalnego wypływu wody ze Śniardw do systemu rzeki Pisy.

Jezioro Białołąwki.

Raj dla wędkarzy, znajdują się tu liczne pomosty wędkarsko-rekreacyjne, dzikie zejścia do wody dostępne są od strony wsi Kwik. Z ciekawostek historycznych należy wskazać, że po zamarzniętych Białołąwkach przeproważał się konno car rosyjski do Piszczu w pogoni za armią napoleońską.

12. Nowe Guty.

Wieś letniskowa lokowana w 1450 roku przez Bartka Kowala. Tutaj znajdują się najpiękniejsze plaże nad Śniardwami, znane z długich, kilkusetmetrowych piaszczystych pływizn. Jest to wspaniałe miejsce do uprawiania sportów wodnych. Rozciąga się stąd przepiękny, rozległy widok na zachodnią stronę jeziora. Warty obejrzenia jest zabytkowy wiatrak z XIX w. Atrakcją przyrodniczą stanowi głaz narzutowy o średnicy 8 m, uznany za pomnik przyrody.

13. Jezioro Tyrko.

Jezioro Tyrko jest zasobne w ryby i z tego powodu jest chętnie odwiedzane przez wędkarzy. Duże, liczne biwaki i pola namiotowe zachęcają do karawaniingu.

Nad jeziorem znajdują się umocnienia wojskowe z okresu I i II wojny światowej oraz cmentarz wojenny. Te budowle świadczą o wadze tego miejsca, w systemie obronnym obszaru Wielkich Jezior.

Półkolistą zatokę jeziora okalają głazowiska i ślady średniowiecznych grodzisk Galindów i Jaćwingów.

14. Okartowo.

W porcie jachtowym Okartowo, umiejscowiona jest Mazurska Służba Ratownicza- Stacja Ratownictwa Wodnego. Założona została w 1978 roku i prowadzi całodobowe dyżury dla systemu Śniardw. Port jachtowy w Okartowie jest doskonałym punktem obserwacyjnym, wyposażonym w dalekosiężne lunety do lustracji powierzchni jeziora oraz profesjonalny tabor i sprzęt ratowniczy wysokiej klasy.

W Okartowie znajdziemy ślady burzliwej historii zmagania Prusów, Krzyżaków i Litwinów w XIV w., kiedy to książę Kiejstut, trzykrotnie napadł na zamek w Okartowie, a porywając kochankę dostał się do niewoli. Po ucieczce podczas ostatniej wyprawy, zburzył zamek, na gruzach którego, w XVIII w. zbudowano istniejący obecnie kościół. Do dziś zachował się także dworzec kolejowy i domy murowane z początku XX w.

W Okartowie znajdują się zadbane pola namiotowe i czysta, piaszczysta plaża.

15. Suchy Róg.

To dawna wioska rybacka, która obecnie korzysta ze swych walorów turystycznych, oferując pola namiotowe z piaszczystą plażą i przystań.

Warto zobaczyć zabytkowy XIX -wieczny dwór z kolumnową fasadą oraz udać się na polowanie ornitologiczne z kamerą.

16. Dziubiele.

Wieś agroturystyczna oferująca pensjonaty, kwatery pobytowe, pola namiotowe i biwaki oraz możliwość wodowania i wypożyczenia małych łodzi wędkarskich. Z widokowej skarpy nad Śniardwami, zwanej Górą Dziubielską, możemy podziwiać panoramę jeziora.

Południowa ekspozycja Gór Dziubielskich jest interesująca pod względem botanicznym, stwarza bowiem sprzyjające warunki dla roślin ciepłolubnych, rzadkich w tym regionie Polski.

17. Leśniczówka Łuknajno.

Punkt orientacyjny na trasie do Mikołajek. W bliskim sąsiedztwie znajduje się ostoja zwierzyny i rezerwat Czapli Siwej. Niski brzeg Śniardw jest trudno dostępny zarówno od strony jeziora, jak i lądu, z tych względów rejon ten stanowi doskonałe warunki naturalne dla mieszkańców rezerwatu „Czapliniec”. Gniazduje tu czapla siwa, kormorany oraz orzeł bielik. Stałym mieszkańcem tego biotopu jest łoś.

18. Kanał Ługański,

Mostek na kanale Ługańskim łączy jezioro Łuknajno z jeziorem Śniardwy. W bezpośredniej bliskości sytuowany jest rezerwat ptactwa wodnego, zaliczony do światowego dziedzictwa przez ONZ. Jest to obok delty Dunaju, największa ostoja łabędzia niemego w Europie. Obok łabędzia niemego występuje tu 169 gatunków ptaków wodnych. Jezioro Łuknajno dzięki połączeniu z systemem Śniardw jest ściśle chronionym miejscem tarliskowym na terenie Mazurskiego Parku Krajobrazowego. W sąsiedztwie kanału znajduje się skromna infrastruktura turystyczno- wypoczynkowa.

19. Stawek- Dybowo.

Znajdują się tutaj nieliczne pozostałości zabudowań dworskich z cmentarzem dawnych właścicieli oraz nieczynna stalowa wieża obserwacyjna nad Zatoką Ługańską. W pobliżu możemy obejrzeć pomnik przyrody- alandzki granit narzutowy o średnicy 3 m.

20. **Mikołajki – Mazurski Klub Żeglarski.**

Znajduje się tu ekomarina- nowoczesna przystań żeglarska z pełną infrastrukturą. Doskonale miejsce na wypoczynek oraz organizację regat żeglarskich i bojerowych, żeglarskich obozów szkoleniowych.

**Punkty gastronomiczne z tytułem DZIEDZICTWA KULINARNEGO
WARMII MAZUR I POWIŚLA:**

1. FHU "Gościniec" Mirosław Gworek, Głodowo 10, 12-220
Ruciane-Nida, tel. 87 423 18 02
2. "Siedlisko na półwyspie" Marianna Koss, Wierzba 1, 12-220
Ruciane-Nida, tel 87 423 65 17
3. Gospodarstwo Rybackie "Mikołajki", ul. Mrągowska 14, 11-730
Mikołajki,
4. Polska Akademia Nauk Dom Pracy Twórczej, Wierzba 7, 12-220
Ruciane-Nida, tel 87 423 16 19.